СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 260. Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер 7-го листопада 1935. — VOL. XLIII. No. 260. Jersey City, N. J., Thursday, November 7, 1935. THREE CENTS

ПОЯСНЯЮТЬ ВИБОРИ ЯК КРИТИКУ ПРЕЗИДЕНТА

СТЕПАН ЯРЕМА ВИБРАНИЙ ЧЛЕНОМ АСЕМБЛІ НЬЮ ЙОРКУ.

НЬЮ ЙОРК.—Вівторкові вибори назагал не проявили великого завзяття, не дивлячись на те, що політики ждали від них відповіди на питання, як виборці ставляться до політики президента Рузвелта. Коли брати їх з того боку, то республіканці можуть з певною слушністю сказати; що вибори випали для уряду неприхильно.

Заходи демократичної партії в Пенсилвенії були назагал невдалі. Республіканці добули становище посадника Філядельфії. Республіканці теж здобули більшість в асемблі стейту Ню Йорку.

Зате місто Ню Йорк голосувало за демократичну партію. Партія фузії (злуки), що свого часу вибрала посадником міста Ля Гвардію, втратила 13 місць у міській раді.

В осьмій окрузі до стейтової асемблі вибраний кандидат правильної демократичної організації, Українець Степан Ярема. Побідив він своїх противників дуже легко, бо дістав 10,208 голосів проти 3,877 голосів республіканського кандидата та 612 голосів соціялістичного. Числа голосів, відданих за комуністичного кандидата, газети не подають.

Виборці в стейті Ню Йорку уповажнили уряд видати бонди на суму 55 мілионів долярів на допомогу для безробітних. Вони теж заявилися за те, щоб конституцію справлено так, щоби для засуджуючого присуду треба було не одноголосного рішення лави присяжних суддів, а вистарчали пять шестих частин лави, себто 10 голосів.

НАФТЯРІ ДАЛІ ТОРГУЮТЬ З ІТАЛІЄЮ.

ВАШИНГТОН. — Департамент торговлі подає до публичного відома, що американські нафтярські підприємства не звертають уваги на політику федерального уряду не давати ніякої допомоги воюючим сторонам, але далі доставляють їм свої вироби.

Уряд виказує, що від часу загострення італійсько-етіопського конфлікту вивіз американської нафти до Італії зріс на 600 процентів. Лише з порту Ню Орлієнс виїздить кождого тижня 46 кораблів, наладованих нафтою, призначеною для Італії.

ДОКОВОГО СТРАЙКУ НЕ ПОЛАГОДЖЕНО.

ЛЕЙК ЧАРЛЗ (Луізіяна). — Власники корабельних підприємств не захотіли зробити угоди з справжньою робітничою юнією корабельних вантажників, але зробили угоду з компанійною юнією та пробують зломати страйк страйколомами.

Страйк почався 1-го жовтня. Від того часу було в ньобу багато заворушень. У бійках між масовими пікетами й сторожами причалів досі постріляно й убито 7 осіб.

Власники кораблів наймають генгстерів, щоб охоронити свої кораблі, якими вони возять воєнні матеріяли до Італії.

ЩЕ МОЛОДЬ З ВИБУХОВИМИ МАТЕРІЯЛАМИ.

ВЕСТ НЬЮ ЙОРК (Ню Джерзі). — Поліція арештувала тут 16-літнього школяря Гаролда Гропера за те, що він зробив бомбу, яка потім експлодувала в руках товариша, вриваючи йому середній палець з лівої руки.

Поліція каже, що Гропер зробив 6 бомб, щоб відповідно відсвяткувати побіду своєї школи в футболевій грі. Пять з тих бомб він експлодував сам, а шесту дав своєму товаришеві, 15-літньому Аленові Матенсові, остерігаючи його не потрясати нею.

У нюйорській дільниці Бронкс 17-літній школяр Джан Луінеті пробував перерізати ножицями капслю. Капсля експлодувала йому в руках і куски капслі застрягли хлопчині в руці й обличчі. Поліція робить слідство над тим, звідки він дістав таку сильну капслю. Він є членом нюйорської національної гвардії.

НЬЮ ЙОРК І „БУТЛЕГЕРСЬКЕ" ВУГЛЯ.

НЬЮ ЙОРК. — Торговельна палата дільниці Бронкс віднеслася до міського посадника Ля Гвардії й губернатора стейту Пенсилвенії, Ерла, щоб вони поклали кінець торговлі „бутлегерським" вугіллям, добутим безправно з вуглевих піль у Пенсилвенії, бо, мовляв, це вугілля підриває поважно торговлю законно добутим вугілям.

ПРИГОДА АВТОМОБІЛІСТА З ВОВКОМ.

ДЖЕКСОН (Вайоминг). — На автомобіль, котрим їхали яругою Арт Чепмен і Бен Гов, напав степовий вовк породи „койота". Він кинувся на авто з такою силою, що розбив фронтову шибу авта і став кусати їздців. Гов задержав авто, а Чепмен добув французький ключ („монкі ренч") та кількома ударами в голову поклав вовка трупом.

ПОМЕР ЧОЛОВІК, ЩО МАВ НАЙБІЛЬШЕ ЗЕМЛІ В БРИТИЙСЬКІЙ ІМПЕРІЇ.

В Австралії помер у 78 році життя сер Сидні Кідмен. Колись, 65 літ тому, як Кідмен мав 13 літ — був він пастухом. Кілька літ пізніше почав скуповувати й перепродувати худобу. Разом з худобою купував землю на пасовище. І так з кожним роком купував більше худоби і все більше землі. Як умирав, то лишив 65,000 квадратових миль власної землі, або трохи менше як четвертину цілої провінції Альберти. Кидмен рідко жив між іншими мільонерів тим, що до пізнього віку особисто пильнував свого бизнесу. Він іще недавно сідав на коня і їздив десятки миль на пасовища та приглядався, чи все йде в порядку. А як ніч захопила його на полі, він лягав спати денебудь на степу, говорячи, що він ніде так добре не виспиться, як на голій землі.

ПРОТИКОМУНІСТИЧНИЙ ТЕРОР НА УКРАЇНІ

На советській Україні стверджено знову кілька випадків протисоветського терору, які виконує українське населення. В місцевости Великі Будки в харківській окрузі стрілом крізь вікно вбито місцевого комуністичного діяча, голову колективу „Червоний Шлях", Дмитра Хамулу. Слідство викрило, що стрілив місцевий селянин, якого свого часу на домагання Хамули арештовано і заслано на Соловецькі острови, але звідтіль він утік і пімстився на своїм ворозі. В містечку Жовнині вбили голову місцевої збіжевої комісії, робітника Ладиженського, якого вислала центральна комуністична організація в Москві, щоб контролював діяльність місцевих комуністів при реалізації жнив.

СИН УБИВ БАТЬКА.

В Сольцовій, пов. Березів, 19-літній Антін Облий застрілив свого 49-літнього батька Франца Облого. Коли батько лежав уже в калюжі крови, син ударив його ще кілька разів сокирою. Доходження стверділи, що молодий душогуб допустився злочину за намовою своєї. 47-літньої матери. Вона довідалася, що чоловік удержував любовні зносини з іншою жінкою, якій виносив з дому ріжні річи і видавав на неї гроші. Нарешті порозумілася з сином і звеліла йому вбити батька. Обоїх арештовано.

ВІДКРИТО ФРЕСК У СОФІЙСЬКОМУ СОБОРІ.

При реставрації та направі Софійського собору відкрили новий фреск „Адам", що походить мабуть іще з XI. віку і тому має виняткову цінність. Цього року відреставрували у соборі 1,000 кв. метрів старих стінних малюнків.

ГРОШІ НА ВУЛИЦІ.

Один паризький професор зробив таку психольогічну студію: наклеїв на тротуарі головної вулиці 20-франковий банкнот і сів поруч у кавярні з одним своїм студентом, приділяючись, як будуть поводитись прохожі. На 100 осіб 41 доглянули гріш, а цього 15, доглянувши, пройшли мимо і 26 пробували гріш відорвати.

ЩЕ ОДНА ЖЕРТВА ПОЛЬСЬКОГО ФАБРИКАНТА БОМБ.

Розглядаючи румовища гаражу Рутковського в Милвокі, Вискансин, що згинув у неділю від власної бомби, поліція прийшла до переконання, що підчас вибуху згинув теж 16-літній приятель Рутковського, Павло Хаванек.

СРІБНЯКИ МОСКВИ ДЛЯ ФРАНЦУСЬКИХ КОМУНІСТІВ.

У тижневику „Емансіпасіон" пос. Доріо, довголітній член французької комуністичної партії, оголосив ревеляції про фінансування органу комуністичної партії „Юманіте" Москвою. Ці ревеляції передрукувало „Еко де Парі". „Юманіте" подало „Еко де Парі" до суду, домагаючися 200,000 франків відшкодування. Тому пос. Доріо ще раз потвердив, що перед кількома роками „Юманіте" діставало гроші з Берліна від видавництва „Роте Фане". Крім того Доріо подав подробиці про гроші Москви для комуністичної партії у Франції. Всі постійні урядовці партії дістають гроші з закордонних джерел. Вкінці Доріо домагається, щоб ціду справу розглянула робітнича комісія і заздалегідь піддається рішенням тієї комісії.

УБИВ ЖІНКУ.

Іван Тивадар Кизина в Бедевлі (Закарпаття) вбив свою жінку, бо вона належала до секти суботників і за те часто сварилися муж із жінкою. В такій сварці розгніваний муж так сильно ударив сокирою по голові жінку, що вона нещасна сконала. Потім убийник-муж повісився.

КРІВАВИЙ НОВИЙ РІК У БОЖНИЦІ.

До божниці при вул. Жовківській ч. 107 у Львові, саме як покінчили новорічну молитву, перед якою перепрошуються найзавзятіші вороги, ввійшов 26-літній безробітний шофер Соломон Фрухт і шевським ножем завдав три рани в шию Соломонові Зінгерові. Після того втік і його зловили щойно на вул. Панянській. Поліція з трудом вирвала Фрухта із рук Жидів, що хотіли його злінчувати. На поліції зізнав Фрухт, що хотів убити Зінгера тому, що Зінгер поранив тяжко його брата, з яким на спілку вів фабрику цукорків.

ВЯЗНІ ВТІКАЮТЬ.

В часі транспорту 48 вязнів з Гродна до вязниці в Рівному за стацією Конин вискочили з вагону підчас руху два вязні, Вацлав Баркель і Ант. Хробачик. За втікачами кинулася погоня, але покищо без успіху. З вязниці в Коронові біля Бидгощі втекли в ночі 7 вязнів. Вибили в ночі діру в стіні до сусіднього костельного городу і добудися на волю. Всі-сиділи за крадіжі і грабункові напади. Перед кількома місяцями з тої самої вязниці втекли 12 вязнів.

МУРИНСЬКІ МОВИ В ЛЕНІНГРАДІ.

У ленінградськім інституті мовознавства ввели цього року як предмет викладів муринські мови, головно: Банту, Оза, Суто, Чуана і Зулю. Разом учать там 85 мов.

СКАТЛЕНД ЯРД УЧИТЬ ДЕТЕКТИВІВ ДЛЯ ЦІЛОГО СВІТА.

Головний осідок англійської поліції в Лондоні, званий „Скатленд Ярд", відчинює в листопаді два окремі курси для поліцаїв і детективів з цілого світа, бо всі інші держави переконалися, що англійська поліційна школа є найпрактичнішя.

МАСАКРА АНГЛІЙСЬКОГО ВІДДІЛУ В ІНДІЇ.

Одно вороже племя на північно-західньому пограничні Індії зробило засідку на відділ англійських войск. Двох англійських старшин убили, двох інших важко ранили. Крім цього по англійській стороні є коло 120 вояків убитих і ранених.

ПЕРЕНЕСЕННЯ НА МАЗУРИ.

В Довжанці, пов. Тернопіль, безперервно від 26 літ був управителем вселюдної школи п. Іван Габлевич, нині 47-літній, що вчительську службу сповняє вже 27 літ і за ввесь час не мав ніякої дисциплінарки, навпаки, нераз похвали своєї влади. Наразі у дні 2. вересня ц. р. дістає від шкільного інспектората письмо міністерства віроісповідань і освіти з 8. серпня ц. р., яким переноситься його негайно на управителя вселюдної школи до Холевяної Гури, повіт Ніско. Нову посаду мусів п. Габлевич обняти безпроволочно і тому вже 4. вересня ц. р. виїхав з Довжанки, полишаючи на місці жінку і троє дітей, 14-літнього хлопця, учня II. гімн. в Тернополі, і двоє 6-літніх близнят. На його місце в Довжанці призначено вчителя Грабовецького з Кізлова, що має всього три роки вчительської служби. Таке несподіване перенесення чоловіка старшого і семейного без ніякої причини викликало самозрозуміле занепокоєння серед останків українського вчительства в Тернопільщині, бо кожний з них боїться, щоб і його не стрінула на старі літа подібна доля, як п. Габлевича

СТРІЛИ ПОЛІЦАЇВ.

У Кросні два поліцаї стрінули в ночі Михайла Равса й арештували його за якийсь дрібний крадіж. Коли вели його до арешту, Равс копнув одного поліцая в черево так, що він зімлів, а другого ранив каменем у голову. Тоді поліцай добув револьвера і дав кілька стрілів, з яких один положив Равса трупом. Раненого поліцая відведено до шпиталю. — Поліцай Карабач у Волі Висоцькій, пов. Жовква, арештував 2-літнього Василя Гагду з Домброви за грабунок у Турині. Коли арештований почав ставити опір, Карабач у-жив зброї, ранячи його в ліві бік. Раненого відставлено до шпиталю в Жовкві.

РУМУНИ ЗАБОРОНИЛИ АВТОХТОННІ НАЗВИ НА БУКОВИНІ.

Президія поліції в Чернівцях оголосила розпорядок румунської влади, що забороняє називати міста, села, ріки і т. п. в мовах українській, німецькій та польській. Вільно вживати назв тільки урядових румунських. Наслідком того українські часописи виходять не в Чернівцях, тільки в місті Чернауць.

ДОМАГАЮТЬСЯ ЯВНОСТИ В ПРОЦЕСІ ЗА ВБИВСТВО ПЕРАЦЬКОГО

ВАРШАВА (Польща). — З усіх сторін надсилають протести проти цього, щоб розправа за вбивство міністра Перацького була ведена тайно. Рішення в цій справі ще нема. Але навіть у судових колах переважає переконання, що краще буде, якщо розправа буде явна, та якщо суд зможе висвітлити цю справу можливо якнайширше перед прилюдною опінією. Українські адвокати постійно перебувають у Варшаві і приготовляються до розправи та предкладають далі цілий ряд нових свідків для оборони підсудних.

БЕНЕШ ВІДГРОЖУЄТЬСЯ ПОЛЬЩІ.

ПРАГА (Чехословаччина). — Едвард Бенеш, чехословацький міністер справ закордонних, виступив у парляменті з гострим словом, зверненим проти Польщі. Він сказав, що Чехословаччина не буде зносити, щоб інша держава вмішувалась у внутрішні справи краю та піддержувала пропаганду, що змагає до викликування замішання в краю.

Ота промова була виголошена у звязку з поновними демонстраціями, котрі влаштовують Поляки в чеськім Тешині, які доходять уже до того, що в останніх днях Поляки збомбардували міст, який лучив чеську частину міста Тешина з тою, що є по польськім боці. Поляки хочуть доконче прилучити ціле місто до Польщі. Бенеш сказав, що того роду акція не може довести до ніякого порозуміння між Чехословаччиною і Польщею.

СЛУЖБА БОЖА ДЛЯ УКРАЇНЦІВ РУМУНСЬКОЮ МОВОЮ.

ЧЕРНІВЦІ (Буковина). — Відбулися в Букарешті вибори православного митрополита Буковини при участі 60 буковинських виборців, між якими було лише 14 Українців. Вибрано. митрополитом урядового кандидата ліберальної партії, хотинського епископа Візаріона Пуя. З цього вибору не буде для українського населення ніякої потіхи. Буде певно далі так, як тепер практикується. Значиться, що Служба Божа й наука релігії буде далі всупереч законам вестися тільки румунською мовою. Навіть по селах примушують тих кількох українських священиків, що ще залишились, відправляти Службу Божу та навчати дітвору тільки румунською мовою.

До цього треба додати для характеристики відносин іще й те, що минулого року заборонено в Чернівцях похід греко-католицької церкви тому, що на церковних прапорах маяли жовто-блакитні стяжки.

ПОМЕР НАШ ВИЗНАЧНИЙ ГРОМАДЯНИН.

ПРАГА (Чехословаччина).—Помер на вигнанні д-р Агенор Артимович, колишній директор кіцманської, а потім черновецької української гімназії на Буковині, секретар освіти Західньо-Української Народньої Республики, професор клясичної фільольогії в українському університеті в Празі, дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка і т. д. Помер, маючи всього 56 років.

Покійний був вихований замолоду в німецькім дусі. Батько його, залізничий урядовець, що походив зі священичої родини в Галичині, скоро помер. Одначе мати Німкиня виховала діти в національній традиції батька. Та всетаки дім був ведений по німецьки. Покійний став свідомим Українцем щойно пізніше й то через студії — сам від себе. Ставши ним, присвятив потім ціле життя українській громадській справі й українській науці.

ЛЕМКІВСЬКІ БОГОСЛОВИ В КРАКОВІ.

ЛЬВІВ. — „Український Бескид" пише, що богослови Апостольської Адміністратури для Лемківщини поміщені в римо-католицькій духовній семінарії в Кракові. Ця вістка всіх дуже здивувала, бож маємо в галицькій греко-кат. провінції аж три духовні семінарії, а то у Львові, Перемишлі та Станиславові. Та, не зважаючи на те, лемківських богословів вислано аж у Краків і приміщено у відділі ченстоховськім. Греко-кат. богослови у Кракові не мають ні своєї каплиці, ні своїх духовників — взагалі релігійні практики виконують у римо-католицькім обряді, хіба в неділю ходять до парохіяльної церкви. Є це перший випадок за ціле XIX і XX століття, що греко-кат. богослови приміщені в римо-кат. духовній семінарії тільки тому, щоб не виховувались у греко-кат. духовній семінарії.

ПРОТЕСТАНТИЗМ У СТАНИСЛАВІВСЬКІЙ ЕПАРХІЇ.

ЛЬВІВ. — „Діло" подає, що українські протестанти розвинули в станиславівській епархії сильну пропаганду і мають там уже нині кількадесять станиць по селах і містах. Між іншим посвячують вони церкву в Маняві, себто в тій Маняві, де ще нині можна оглядати руїни Манявського Скиту, колись осідок черців чина св. Василія Вел. і забололо віри й народности наших батьків! Так пише „Діло" і подає далі назви місцевостей, у яких відбувалися в останніх часах свята-імпрези українських протестантів.

"SVOBODA" (LIBERTY),
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on Carch 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accept i for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноко число три центи.
На рік $6.00
На пів року $3.25
На три місяці $1.75
Число в пятницї (з англійською частю): $2.00
На рік $1.25
На пів року $2.00
В Джерзи Ситі і Загранцією:
На рік $9.00
На пів року $4.75
На три місяці $2.50

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy
One year $6.00
Six months $3.25
Three months $1.75
Friday's issue (witr Ukrainian Weekly):
One year $2.00
Six months $1.25
Foreign and Jersey City Rates:
One year $9.00
Six months $4.75
Three months $2.50

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

За кожду зміну адреси платиться 10 цент.в

З Канади належит посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

РУШИЛИСЬ ОДИНИЦІ, А НЕ ЗАГАЛ

Є відрадна поява. Від відділових урядників і членів надійшло поважне число листів, у яких вони висказують своє задоволення з „Підручника", що його розіслала членам головна канцелярія У. Н. Союза. Пишуть, що тепер уже нетяжко зрозуміти, чому нам треба бути в такій організації, якою є У. Н. Союз.

Та ще відрадніщою є та обставина, що в останніх днях завважується зворот до кращого, бо напливають до головної канцелярії і листи з більшим числом нових аплікацій.

Це добрий знак. Значиться, що ми не помилились, коли твердили, що вважаємо таки найкращим засобом Союзової агітації звернутися прямо до членства й проговорити до його розуму і до його серця та до його патріотичних почувань. Стара ще метода, але показується, що добре випробувана.

Та всеж таки треба ствердити, що покищо акція та захопила лиш одиниці. А нам треба загалу. Отого тисячного загалу, який становить нашу родину в Америці, або хоч принаймні праці й посвяти тої рідні, що вже є згуртована при Союзовім огнищі.

Наша праця — це відозви і закличи. Це одинокий спосіб, яким „Свобода" може відряхитись У. Н. Союзові за те, що він фінансово допомагає поширювати нам ті дорогоцінні ідеї, які є основою ідеольогії нашого органу.

Наші статті й заклики це одинокий наш засіб, який можемо віддати на услуги У. Н. Союза. І тому так нам залежить на тім, щоб те слово, що виходить від „Свободи", не було голосом вопіющого в пустині. Нам залежить на тім, щоб той голос був вислуханий. Нам залежить на тім, щоб наші читачі виконували те, до чого закликаємо. Бо таке виконання є вимовним доказом того, що наш часопис виробив собі в широких масах авторитет, що голос того часопису є голосом нашого народу, правдивим виразом його правдивих почувань.

Ми таки свято переконані, що оте наше писання не пропадає марно. І хоч воно порушує справу, так би сказати, на перший погляд чисто організаційну, то ми певні, що свідома частина нашого громадянства добре розуміє, що тут іде про велику справу й ідею. І так, а не інакше треба глядіти на наші статті й поклики в справі акції за збільшування членства в У. Н. Союзі. Тільки дуже поверховно думаючі можуть того не добачувати, що це є реальна праця для ЗАТВЕРДЖЕННЯ НАШОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПОСІДАННЯ В АМЕРИЦІ і його посилення. Це є змагання доброго господаря захоплювати ощадичене майно, його збільшити і як таке передати тим, що по нас прийдуть.

В ЗМАГАННІ ДО КРАЩОГО ЗАВТРА

(Звіт секретаря д-ра Л. Мишуги, зложений на Річнім Засіданні Виконного Комітету Обєднання Українських Організацій в Америці 26. жовтня 1935).

(1)

Протокол з останнього річного засідання Виконного Комітету Обєднання забрав 13 чисел „Свободи", а обговорений на нарадах матеріял помішено там тільки згрубша. Подібне можнаб сказати і про неодно з тих засідань, які треба було скликувати впродовж останнього, себто 13-го року праці Обєднання, якщо булаб у нас можливість те все списувати, а потім проголошувати. Підкреслюю те, щоб дехто не думав, що коли не було проголошуваних протоколів чи комунікатів Обєднання, то не було теж і нарад. Вони були, і то скликувані нераз дуже часто, щоб обговорювати ріжні справи з американсько-українського життя, розбирати те, що діється на наших рідних землях, чи обговорювати загранічну пропаганду і т. п. справи, які ледви чи надаються вцілости до проголошування, бо часто оперті на інформаціях, які доходять до нас довірочною дорогою, і призначені для нашої орієнтації, а не для публичного виявлення. Є те цілком зрозуміле, коли зважиться, що наші землі знаходяться під терором окупантів.

Що виконано?

Обднання зродилося з бажання американських Українців давати постійну моральну і матеріяльну допомогу Рідному Краеві. Отсе ввійшло в основи Обєднання тому 13 років, і так є й тепер. Зорганізоване українське громадянство в Америці хотіло Обєднанням увести порядок і контролю в збіркову акцію для старого краю, а систематичною жертвенністю на край піднести ще й моральну сторону американської України. Обєднання мало ту жертвенність піддержувати, її контролювати, а зложеним народом грошем чесно господарити, себто розділювати його так, як собі цього жертводавці бажають. Саме те Обєднання виконувало. І до суми, яку висилало на край на протязі останніх 12 років, себто до $233,428, додано в минулім році ще **суму $20,463.** Значиться, що за час свого існування Обєднання вислало від американських Українців на край $253,891. Як ці суми були розділювані, про те говорили місячні фінансові звіти, а за останній рік буде це подано в звіті фінансового секретаря. Я тільки надмінюю, що коли є яка критика щодо розділу жертв, а знаємо, що вона є, то вона не є на місці, коли критикуємо уряд Обєднання. Можливо, що й ми розділялиб часами жертви інакше, як їх розділяють ті, що їх нам надсилають. Але ми маємо звязані руки щодо цього. Якщо наступний конгрес Обєднання переведе щодо цього іншу уховалу і дасть екзекутиві вільнішу руку, тоді справа буде представлятись інакше. Зазначу вже тепер, що отся справа буде таки мусіти прийти на порядок нарад наступного конгресу, бо якщо не буде зміни, то не буде нам можливо виконати нашу програму праці на полі видавничім і культурно-освітнім.

На протязі минулого року вийшла нова книжка Обєднання: **„Спіріт оф Укрейн".** Про неї була ширша мова на останнім річнім засіданню. І буде ще й тут на іншім місці. Я тільки надмінюю, що видання було можливе тому, що У. Н. Союз закупив 3,000 примірників цеї книжки для молоді, що є в рядах Союзу. Без цеї допомоги не можна би було її видати, і якщо не буде далі подібних допомог з боку нашого громадянства, чи наших організацій, то ледви чи Обєднання зможе далі братися за подібну працю, бо досі маємо довги за **„Поліш Атросіс ін Укрейн".** Будучи в тих довгах, ми взялися за друк брошури **„Фемін ін Укрейн"**, а потім і до видання „Спіріт оф Укрейн". А в останнім часі ще допомогли до видання англійської брошури Лотона **„Ди Укрейніен Квесчен енд Ітс Імпортенс ту Грейт Бріттен"**, що її видано в Лондоні, яку одержано на днях в кількасот примірниках для вжитку в Америці.

Обєднання було в звязку з **„Англо-Америкен Комітї"** в Лондоні, листувалося з його визначними членами та обмінювалось думками головно в справі публікацій про українську справу англійською мовою. Була теж зроблена умова з послом **Рис Ж. Дейвисом** (що то бував на західньо-українських землях і вносив інтерпеляції в англійськім парляменті в обороні Українців під Польщею), щодо його приїзду до Злучених Держав цієї осени, але міжнародне замішання в Європі змусило його відступити від цього плану на цей рік.

Можнаб іще до цього додати наші дальші письма, висилані в справі України під Совєтами до **президента Злучених Держав, до Американської Федерації Праці, до Міжнароднього й Міжконфесійного Комітету в Відні,** чи до швайцарського міністра заграничних справ **Мотти.** Від департаменту стейту дістали ми відповідь, яку звідтам звичайно в таких випадках висилають, що можуть інтервенювати в Совєтах вільки в таких справах, які торкаються американських горожан. Одначе департамент стейту запевнив нас, що допоможе нам інформаціями щодо цього, як можна певно висилати до Совєтів допомоги в грошах, одягу чи поживі. З нашої акції перед американським урядом можемо мати хіба ту сатисфакцію, що американський уряд переконався на власній шкірі, що слушною була та обструкція, яку ми робили в Америці, коли визнавано у Вашингтоні Совєти, та що сповнилося те, що було підкреслене в меморандумі Обєднання до президента Рузвелта, де заповідали ми, що Америка гірко розчарується у своїх розрахунках на Совєти.

Річ природня, що Обєднання дістає з краю кождого місяця від ріжних наших установ ріжні письма, в яких висказується подяки американського громадянству за його патріотичне й гуманне відношення до Рідного Краю. Ми тих письм не подамо до публичного відома, бо допомогову акцію з нашого боку вважаємо нашим моральним обовязком. Але на тім місці дозволю собі подати дещо з того, що думає про працю Обєднання чи не найважніша культурно-національна установа в Краю — **Рідна Школа.** В одним з письм вона стверджує, що вже **перевиховано** американсько - українське громадянство до цеї міри, що „Рідна Школа має вже в Америці своїх вироблених, твердих, постійних добродіїв, які не керуються хвилевими настроями, але зрівноваженою думкою, які вірять у **конструктивну** працю і ту працю як слід оцінюють". А та конструктивна праця, про котру не можна навіть цілком ясно писати, це ратування молоді, яка кінчить пол-сові середні школи, а яка так мало знає українську культуру, що для неї вся українська культура так, як не існує. Про допомогу тій праці мало хто й думає, але її має Обєднання на увазі.

В письмі з 6. вересня ц. р. пише Рідна Школа між іншим таке:

„...Дозволимо собі вказати, що на всіх $3,894, що ввійшли до нас із Злучених Держав в нашому адміністраційному році (себто від 1. вересня 1934 до 31. серпня 1935) дало саме Обєднання $3,575, поза цією останньою посилкою. Це вказує з одного боку на організованість збірок, а з другого боку на велике **довіря американських Українців** до своєї організації, коли вона могла до такого **сцентралізування** довести. Це **відрадна прояв** в нашій організаційній системі. **Наше переконання таке, що це загальне обєднання Українців Злучених Держав вплине також на скріплення наших — принаймненше — культурних позицій".**

Наводимо ті міркування Рідної Школи, цінні особливо тим, що походять від організації, яка змагає всіми силами до обєднання нашої нації принаймні на рідно-шкільній ділянці. Це установа, яка знає і розуміє вартість централізації. Вона знає з власної практики, скільки трудів це коштує, щоб переломити отаманський опір, щоб зломити амбіції й довести до цього, щоб хоч поважнішу частину нації наклонити до признання якогось авторитету і спрямування поодинокух трудів і жертв до одного осередка. Без пройдення такої школи не буде в нас ніколи правдивого розуміння мати свій власний державний центр, йому повинуватись і його шанувати. Тому ми раді, що й на цім полі ми дещо осягнули і тут в Америці, та що думаючі люди тут і в старім краю це оцінюють. Підсумісмо це, бо це теж праця, і то велика, тільки може не дуже видна і криклива.

Річ ясна, що подібні письма можнаб теж наводити і від інших народніх установ, коли вони звертаються до нас у справі допомоги визвольній боротьбі, політичним визням, інвалідам, тощо. Та ми навмисно вибрали голос такої інституції, якої діяльність знаходила в Америці загальне розуміння вже і в довоєнних часах і яка здобула собі тут між нами ніким не оспорюване право горожанства. (Д. б.)

МОСКВОФІЛИ, ЦЕ МАДЯРОНИ

Під таким заголовком помістив львівський „Новий Час" дуже цікавий допис від власного кореспондента з Чехословаччини, д-ра Льва Мидловського. В тій статті автор розкриває „політичну дійсність на Закарпатті". А є нею те, що на Закарпатті підшилися під плащик москвофільства мадяроні, що знайшли довіря в деяких чеських урядових кругах. Таким мадяроном є теж С. Фенцик, що то бушував тут в Америці, спровадженний сюди американськими москвофілами-мадяронами. От тому вже й і з того боку є дуже цікавий той матеріял, який подає д-р Мидловський. Подаємо тільки частину того матеріялу.

I.

По визволенні Закарпаття зпід мадярського панування настала хвилинна констернація серед місцевих мадяронів. Бо вони не знали, як до них ставитимуться Чехи. Але були свідомі, що в новій ситуації годі їм виступати явно зі своєю мадярською державницькою ідеольогією, крайно ворожою до Чехословаччини. В кожному разі мусіли вони щось зробити з собою, щоб хутко пристосуватись до змінених умовин і не випустити з рук свойого вигіднього матеріяльного становища.

До народу не вернулись мадярони, хоч тоді була нагода. Вони так закостеніли в своїй доєпері шній життєвій формі мадяронства, тобто національної зради, що до цього чину не мали відваги, ні сили волі. Зате почали брудну політичну спекуляцію. Їм було відомо, що Чехи надзвичайно люблять Росію. І ось це чеське русофільство постановили скапіталізувати мадярони для своїх цілей, надягнувши на себе маску русскости. Знечева зробилися з вчорашніх мадяронів істінно русскі, щоб тільки підхлібитись Чехам і забезпечити собі в них повну свободу рухів.

Велика частина чеського громадянства, на жаль, повірила закарпатським новоспечененим москвофілам, чи пак у москвофільстві закаптуреним мадяронам. А чеська аграрна, національ-демократична й народньо-соціялістична партія взяли навіть їх під свою високу опіку та ще й досі щедро спомагають їх.

Мадяронам знаменито повелася ставка на москвофільство. Бо під маскою русскости вони свобідно продовжають свою мадяронську політику. Вносять роздор серед народу, роздробивши його на цілу низку розсварених „русскіх партій" і викликавши навмисне безглуздий язиковий вопрос. Цькують Чехів на український народовецький рух і денунціюють свідомих Українців та провокують їх. Деморалізують селян демагогічною коршемною політикою. А що найважніше, роблять це все з тією метою, щоб ослабити й здезорієнтувати закарпатські народні маси, щоб засіяти в народі зневіру, та щоб за кожну ціну довести до чесько-української ворожнечі й тимсамим влекшити Мадярщині в догідну хвилину знову завоювати Закарпаття. Отже мадярони під вигідною маскою русскости й карпато- чи подкарпаторусскости енергійно та безупинно ведуть свою зрадницьку діяльність зовсім в інтенціях Будапешту.

II.

Не будемо голословні, а засвідчимо повиші твердження будь-що-будь революційним фактом, що сам вождь русскіх на Закарпатті, **От. Фенцик,** це не тільки мадярон, а й мадярський агітатор! Майже безпосередньо перед розвалом Австро-Угорщини Стефан Фенцик, а тоді ще Іштван Фенцик (ISTVAN FENCZIK) дораджував Мадярам, як їм слід **доцільно** мадяризувати закарпатських Українців. Він у своїй статті на сторінках мадярського часопису „GÖRE, KATH. SZEMLE" ч. 29. з дня 21. липня 1918. р. пише совсім виразно:

„Цей нарід (себто український на Закарпатті, Л. М.) зробиться внутрі і зовні мадярським щойно тоді, коли осягне економічну й культурну висоту мадярського народу... Не вмовлятиму Русинові: будь Мадяром, бо забю тебе, як не здоровитимеш по мадярськи, але дам йому до рук працю й мадярську культуру, що непомітно зробить з нього Мадяра, Мадяра в одязі, характері й культурі, та що примусить його забути на те, що він був колись чимсь іншим або взагалі може бути іншим, ніж Мадяром... Якщо можно цей нарід ще не став вповні мадярський, то причина цього не лише та, що може не хоче стати Мадяром; причина цього лежить у недоманганню й у браку культури... Найлішим доказом цього є та обставина, що в нашій батьківщині (на Закарпатті. Л. М.) не маємо ані одної русинської панської (тобто інтелігентської. Л. М.) родини. Не тому, що їх хтось перемовляв зробитись Мадярами, але попросту через те, що хотіли розвиватися й у мадярській культурі удосконалюватися. В цей спосіб добровільно позабували, чим були й сьогодні тільки знають, що вони є Мадяри..."

Ось так писав мадярон Іштван Фенцік, а тепер Стефан Фенцик — голова русской автономіческой національстической партії, що дістав посольський мандат завдяки чеській національ-демократичній партії, партії великого чеського русофіла й панславіста, д-ра К. Крамаржа!

Цей мадярон Ст. Фенцик держить у своїх руках русское общество ім. Духовича, що має буцімто ширити освіту й на освітню діяльність дістає навіть субвенції. А в суті речі функціонарі цього общества намагаються при помочі політичної демагогії відтягати селян від народовецької „Просвіти".

До якої міри встигли мадярони своєю удаваною русскістю прихилити собі Чехів, вказує ще один не менше характеристичний факт. А саме другим з черги губернатором Підкарпатської Руси був також мадярбито русскій, покійний д-р **Антін Бескид,** що зайву частину своєї платні, одержуваної від чеськ. уряду, посилав на своє конто до банку в Будапешті... Бо там залишилось було його мадяронське серце й надія. Зрештою всі закарпатські мадяроні, захистившись тонкою шкарлупою русскости, плекають у собі мадярського духа й ждуть на поворот феодального мадярського королівства.

УЛАС САМЧУК.

ВОЛИНЬ

Роман-хроніка у 3-ох частинах.

Частина І.

КУДИ ТЕЧЕ ТА РІЧКА?

Передрук забороняється. — Авторські права застережені.

92

І все то хоробливо чіпляється розкішної землі. Земля для всіх і всього. Земля найбільше щастя, більше за золото, більше за коштовні камені. Земля — сон мілионів, казково-привабливе єство, радість і щастя всіх сильних і слабих. Земяя все: золото, краса, молодість і вічний учитель мудрости... От що є земля!...

Бадьорого недільного ранку, коли сонця більше ніж у океані води, коли на полях по верхах молодого збіжжя качаються ледачі хвилі, коли собаки вилазять з своїх буд, розставляють широко лапи та роздирають з янчаниями величезні пащеки, коли на порогах сіней сидять і ськаються молодиці, а коло них блаженно обшмаровують бекову свої ротенята їх виплідки і коли над всім застиглим спокоєм всевладно стоїть невидимий бог відпочинку, такого недільного ранку Матвій і син його Володько повільно, поважно ступали вузенькою дорожнею в напрямку півночі де буда їх паринина і де сьогодні Катерина пасе „на росу" шість коней Матвієвого достатку. Треба було прикупити коріз. Без худоби господар вилученій стручок.

Дорожина біжить серединою власного поля і криється від зору, западаючи над угорську долину. Направо — моє! Наліво — моє! Один лиш вітер має право топтатись тут, збити хвилю, жбурнути нею до сусідської межі і летіти далі.

Навколо сонятна тиша. Бренять у житі голівки моторних волошок. Десь-недесь заборсалось стебло кукілю. Зі всіх напрямів: звідтіль, справа, зліва — перепілки підпідьомкають і бренять неуривним тоном конюки-стрибуші. В далечині, на схід і захід стелевою лавою застигли ліси.

Матвій зупиняється. Володько прикладає до чола руку і дивиться на угорські чагарники, над котрими велитенською чорною банітою, простопадно до землі зводиться і вижеться з небом дим. Лиш відгуки дзвінкого підголосника качурів, сюрчання чужицький молодняк залиски, співом таким же великим і просторим, як сама країна.

— Земля! — вириваеться у Матвія. — Ех, коли б воно так років пятнадцять взад!... Коли ще руки були, як ужівки і стан звинно вгинався. У праці чоловік родиться, у праці кості зложити. Інакше не можна. Колись було не те. Народу менше було, праліси... Пішов на звіря, роздер пазюрами дичину і маєш... Тепер інше... От воно... Ти вже і сам знаеш... Не малий...

Ех, як приємно чути от „не малий". Володько голову підніма, випростує присадкувату з завдатком широких рук постать. Батько мову веде — просту, вузловату. Тверді слова вириваються з тверди уст і кладуться чинно в історію роду. Встають в уяві діди-прадіди, ридуть пралісами, рвуть столітні дуби, розчищають галяви, передають огневи хвизи і хащавини. Дикий звір чує запах поту від праці за плугом і з диким воем стрімголов пре у безвість.

Рішо плуг. Рішов страшний мужик за ним і розривав цілини. Родилося життя.

Володько, майже побожно, дивиться на батькову постать. Ось він ввесь перед ним. Те вічне зі зморщками чоло, ті поважні очі, той владний горбатий ніс. Рука у нього чорна, долоня тверда і широка, кулак костуватий з чіткими пругами синіх жил. Лиш маленька тінь від сонця падае на землю від його велитенської постаті.

Ніколи та рука не обняла його — Володька, ніколи не дала пестощів. Та все таки, що року, коди „Христос воскрес" вимовлялося, коли цілувались усі, він з утіхою і зазвяттям брав ту руку і припадав устами до її жилавої шорсткости. — „Войстіну воскрес, тату!" — казав Володько, а чоло його було ясне і горде, ніби він син великого царя.

Він ще і це раз гордий „своїм татом". Он над шляхом розбіліли нові хати. Десять новых господарств, десять родин! Нове село! Там святочні люди, там діти, там гуторять, йдучи до церкви, жінки. Так. Це він — „мої тато", збудував це. Праця... Хіба ж Володько не знае, що то значить? Він може тільки усміхнутися... У нього ще ні тепер босі ноги і порвані штанята. Та не в цім справа. Он поле ожило великим життям і обіцює нагородити всі ті прикрі години довгих літ, переборених залізною волею залізних людей.

А навколо ширінь. Небо, а на ним хмарини. Он та — кущ вишневоцвіту. Та — снігова лявина. Видається, прорве блакить і грохоне цілим тягаром на дубовий ліс від Жолобок...

— Ну, — каже батько. — Підем...

Рушають і йдуть у напрямку, де над угорським чагарником зводиться димова башта і звідки родиться та розкладається в просторах владна пісня міцногрудних дітей прийдучого.

(Кінець частини першої.)

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ЧИ ЦЕ ЩОСЬ ІНШЕ?

М. Р. Масані, секретар „Всеіндійського конгресу соціялістичної партії", виклав на останній конференції англійської партії праці в Брайтоні лист, у котрім писав, що він чув, як на цій конференції особи бесідник за одним оддавав імперіялізм узагалі, а імперіялізм Мусолінія спеціяльно, але при тому ні слівцем ніхто не згадував про ту імперіялістичну війну, що її саме в той час вела англійська імперія в Індії.

Масані добивався від конференції англійської партії праці осудити не тільки італійський імперіялізм в Етіопії, але й англійський імперіялізм в Індії. Він писав у своїм листі, „Якщо англійська партія праці не запротестує проти імперіялістичної війни Англії в Індії, то Індійці наберуть переконання, що англійська партія праці не чує такого обриндження до англійського імперіялізму, яке вона чує до італійського імперіялізму".

Масані не діждався навіть згадки на конференції, що такий лист до конференції прийшов. Значить, англійська партія праці справді дала Індійцям до зрозуміння те, що заповідав Масані.

СВОБОДОЛЮБНІСТЬ НА СЛОВАХ І НА ДІЛАХ.

Своєю мовчанкою про лист Масані верховоди англійської партії праці хотіли запобігти немилій собі ситуації, яка певно була би виринула на партійній конференції, якби так вони цей лист прочитали. На конференції певно були би знайшлися дві думки: одні делегати хотіли би якоісь резолюції проти англійського імперіялізму в Індії, інші певно були би її спротивилися. Керівники конференції вийшли з ситуації, затаївши лист.

І цей спосіб вони не допускали до немилого розділу партійної конференції. Здається, що осягнули щось позитивне.

Та Масані, не діставши сатисфакції від конференції, подав лист до англійських газет. Всі газети лист теж закрили, але „Манчестер Гардієн" лист опублікував. І нині в Індії правді знають, що навіть партія праці поводиться в справі імперіялізму по фарисейськи.

До узагальнювання закиду проти всього англійського народу не допустив тільки „Гардієн", що згідно зі своїм принціяльним становищем проти всякого утиску дав голос навіть Індійцеві, що хоче протестувати проти Англії.

Даючи місце протестові Індійця, „Гардієн" доказав, що його засади лібералізму не є тільки пустою позою, але глибоко передуманим і відчутим наставленням.

ВІРА И НАУКА.

Старе питання відношення між вірою й релігією порушив ще раз останньої неділі нью-йоркський проповідник, д-р Мінот Саймонс, в оригінальний спосіб.

„Вірчання в усіх ділянках людського життя змінюються", говорив він, „а тільки в релігії панує страх і сум. У нашій страху нема. Останніми роками ми нажа ставала перед питаннями, що викликали в ній непевність, але одного ви ніколи не бачили: ви ніколи не бачили, щоб наука покидала своє шукання правди, коли стрінулася з непевністю, або щоб наука відступала на певні старі традиції. Вона все дивиться наперед. Вона все шукає правди. Вона держиться правди, вірячи, що правда принесе людству благодать.

„Релігія повинна брати собі приклад з науки", говорив він. „Як старі ідеї тратять підпори, то релігія повинна звернути своє лице вперед і шукати правди. Релігія повинна тільки піддержувати те, в що можна вірити".

ВІРА И МОРАЛЬНІСТЬ.

Слова Саймонса стоять у різкім противенстві до звичайних проповідей про цю справу. Звідки беруться такі слова?

Чи не подає нам деяке пояснення питання шотландський проповідник, д-р Джеймс Безент з катедри в Ліверпулі, в Англії, підчас своєї гостинної проповіди, виголошеної останньої неділі у каплиці Колюмбійського університету. Сказав він між іншим таке:

„В умах величезного числа думаючих людей зростає свідомість, що ми живемо тепер у часах перелому, що сягає багато глибше, ніж до політики. Найглибший перелом, перед яким ми нині стоїмо, це моральний перелом, бо нині молодих людей уже не цікавлять питання богослов'я, але питання поведінки. Люди не бунтуються проти християнської теології, але проти християнської етики".

Можемо ці слова приймати за правду, можемо їх приймати за неправду, одначе ніяк не можемо відгонати від себе думки, що коли такі речі говоряться з церковних пропові-дальниць, то ми справді мусимо жити у віці революційних переломів.

В НЕДІЛЮ, 10 ЛИСТОПАДА (SUNDAY NOVEMBER 10)

ЗАХОДОМ „ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧИ" ПЕРШОЇ СОТНІ У НЬЮ ЙОРКУ

влаштовується

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ

217-219 EAST 6th STREET, NEW YORK CITY.

Music by JOHN W. SEMAN and his Blue Falcons.

ПОЧАТОК в годині 6:30 ввечір. ВСТУП 50 центів.

Чорноморська Січ запрошує хвальне громадянство прибути на наш баль, бо ми, Січовики, ніколи не оминаємо національних імпрез. Як рівнож при звуках доброї музики весело забавимось та поможемо видатним змаганням на рідних землях, бо Чорноморські Січи, від коли засновані тут в заморськім краю, ніколи не працюють для своєї користи, а лише для рідного краю. Тому приходіть і інших кличте.

260,2 За добру забаву ручить — Чорноморська Січ.

ЗАМІСЬ ГРУДКИ ЗЕМЛІ НА МОГИЛУ — РІДНІЙ СЕСТРІ

Холодною і бурною осінню 1901 р. прощали ярославські Українці, а з ними в особі делегата „Української Бесіди" у Львові галицьке громадянство, Марію Слободівну із сцени українського театру. Декілька поважних, жалем та веселими докорами за „зраду української Музи" переплітаних промов, двометровий лавровий вінок з червоними шовковими лентами „незабутній Марії" — і завіса щасливої повної блеску й радости життєвої дії запала куди раньше, як ждали того ті, що їх захоплювало її мистецтво.

Неподвижно стояли ми, 5-, 9- і 12-літні брати „великої" сестри де то в кутку театральної салі, слідкували за подіями, будьто би розуміли їх, але не розуміли її — рідної сестри. Вона була старша від нас, зовсім молодою вступила до театру, ми бачили і знали її куди більш із сцени, як у дома. Від самих ранніх літ гостювали часто у неї підчас літніх ферій, ходили кождий день до театру і з гордістю й подивом слідкували за її грою. У „Грицю" вона нам особливо подобалась. Десятки разів бачили ми її у тій ролі, переживаючи з нею її сценічну трагедію і затискали кулаки на Костя Підвисоцького-Хому — її ворога!

„Булоб тобі, Грицю, та на вечерниці не ходити..." й досі чую той рефрен, проголошуваний нею таким то нїжношовковим і сльозами здавленим голосом, при якому я, дітвак, і собі кожний раз проковтував сльозу, а то й болюче здавлював рамя молодшого брата й з затисненими зубами шепотів йому в ухо: „І справді дурень отой Гриць, що ходив на ті вечерниці!..."

Удома, особливо, коли їй приходилося проводити нас, збіточників, до „рівноваги", ми не чули того шовку в її голосі і нераз дивувалися, чому то наша Маня на сцені якась то „інакша", як удома. І тільки того вечора при прощанні із театром ми вперше бачили її на сцені інакше, як досі. Якусь не сценічну, а поважну, може й неспокійну усмішку було видно на її обличчі, коли вона, з лавровим вінком у руці, востанне прощалася з публікою.

Не розуміли тоді її рішення ми, дітваки, не розуміли і приятелі-друзі її, щирі й повсякденні, не розуміла, здається, і її рідна мати, обливаючи слізми її вінчання з ним...

А за вінчальною вечерою йшли промови, передсказування і побажання гостей молодій, талановитій і багатонадійній парі: літературі й артистці. Скільки то спільної праці, скільки успіхів, краси, слави і спільного щастя мала їм принести майбутність!

Але ще не прогомоніли слова промовців, як уся поезія і романтизм богеми кудито розвіялись і сіра буденщина затерла блеск минулого й покрила мрякою майбутність. Так і пропали вони за дверми спальні, у яку він повів її після вінчальної вечері. У спальні, в якій вона поховала всі свої особисті бажання й ідеали, свою молодість, своє життя, і з якої освободила її після більш як трох десятків літ щойно так трагічно жорстока рука північного хама...

Там, у спальні і в домашньому огнищі Марія будьтобі й дальше буда зіркою і прімадонною; режисером і ковалем „успіхів" та життя назверх — від суплентських злиднів у Ярославі аж до Медвежих Гір — був він.

І „крізь бурі літа і під осінні громи" вона йшла за ним. Йшла, не зважаючи на всі його службові переслідування, нагінки і суспендування, від Ярослава, Коломиї, Станиславова, Бережан, Городенки і т. д. крок за кроком. Вигідне життя у достатках міняла разом з ним на злидні у Камінці, Відні, Львові, без скарг, без обвинувачень аж до большевицького раю...

На дружньо-щирі представлення рідних, що їй не требаб так каратися і що їй можнаб краще жити, якщо він покинув би оту свою вічну „діяльність", вона відповідала мягко, але з незворушним переконанням: „Того, що моє право, як жінка і мати його дітей я від нього вимагаю і він сповняє свій обовязок. Позатим я не маю права здержувати його від громадянської діяльности. Його помилки — це людські помилки, але й у цьому виною більш-менш окруження, серед якого він працює, ніж він сам..."

У цій вірі залишилась послідовною до смерти. Вона справді й ніколи в житті не мала нічого спільного з ідеями її чоловіка, але вона й не пробувала їх якнебудь поборювати. Не з якоїсь то психічної слухняности й повинувачення мужчині, але у вірі в нього, в його правду, його завзяття й рішучість, з якою він вів її десятки літ. У тій вірі стояла нехпохитно, твердо, її жертвувала власну свою майбутність, славу, своє спокійне вигідне життя, сестру, братів, батьківщину — все.

Радости, правдивої радости життя не зазнала вона від зависи після останньої дії у „Хаті за селом" майже зовсім. Одиноку свою життєву радість — удалих і талановитих дітей — і ту віддала по волі свого чоловіка на службу, а потім і зовсім у руки катам. А й тіеї останньої моральної розради матері-страдальниці не дала їй дожити мачуха-доля; її улюблені сини не згинули з крісом в руках у боротьбі з ворогом в обороні дорогої батьківщини, але пропали марно й непотрібно від куль людей, що гірші диких тварин.

Нелюдський хам не покрив на вічний сон стомлених її очей і в останньому смертному здрогу вони, бідні, певно усе ще звернені були в далеку північ, де караються останні її діти — у каторзі, в яку запорторив їх — їх рідний батько...

Може й прийде пора, коли вони, нещасні, вийдуть іще на волю і помстять Твое страждання і Твою смерть. Покищо спи, Нещасна, тихим заслуженим сном і жди, поки прийде Велика Хвиля. Вона може вже й недалеко... — („Діло").

Михайло Слобода.

ПОЗІР! ЮТИКА, Н. Й.! ПОЗІР!

СТАРАННЯМ ТОВ. ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧИ, ПАРОХІЇ, СЕСТР. ПР. ДІВИ МАРІЇ І БР. СВ. ПЕТРА И ПАВЛА, відділ 58 Українського Народного Союза

улаштовується

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 10-ГО ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1935 Р.

В ПАРОХІЯЛЬНІЙ ГАЛИ НА 1-шій ВУЛИЦІ.

Початок в годині 5-тій пополудні. — Вступ вільний.

ПРОГРАМА:

1. **Панахида** за полеглих борців, відслужить місцевих парох **о. В. Кушіль.**
2. **Концерт** під проводом **п. П. Ликтея.**
3. **Виступ місцевих танцюристів.** 260

Святочну промову виголосить **о. В. Кушіль.** — По концерті відбудеться **спільна святочна вечера,** а по вечері **забав.**

ДОРОГОЦІННІ СКРИПКИ

Коло 250 літ тому жив в Італії Антія Страдіварій, який виробляв славні на ввесь світ скрипки. Недавно продано одну з його скрипок за 50 тисяч долярів. Люди платять такі суми гроша за ці скрипки тому, що вони мають тон, якого не знайдуть у ніяким іншім інструменті. Всі скрипки роботи Страдіварія звуть люди Страдіварієві. Чоловік, який має музичний смак, бажає почути скрипака, як він грає на правдивім Страдіварію. В нинішніх часах є багато скрипок, які підшиваються під це ім'я, одначе добрий грач потребує лише спробувати такий інструмент на хвилину і зараз пізнає, з „чим" має до діла. Це саме з мясарськими виробами Стасюка. Зроблені з найкращих матеріялів, вони мають певний і питомий смак. Їх вистарчить узяти до уст і чоловік негайно переконається, з „чим" має до діла. Завдяки своїй першорядній якости, вироби Стасюка є правдивими Страдіварієвими в мясарській „музиці". А проте їх ціни не високі.

Ог.

Іван Фотї.

БРИЛЯНТОВІ КОВТКИ

Рівночасно з сороковими роками від дня вінчання дідуся та бабусі відбувалися теж заручини їх одинокої внучки. При столі встала нараз усе ще молоденька-гарна бабуся та сказала дріжучим голосом до щасливої молодої:

— Дорогенька дитинко, будь усе така щаслива з Павлом, як я була щаслива з дідусем. На памятку даю тобі як весільний дарунок — дарунок, який я колись дістала від твого дідуся на заручини: мої брилянтові ковтки... Сподіюся, що дідусь не має нічого проти того, — додала вона та глянула на чоловіка, приязно всміхнувшись.

Гарненька наречена підійшла до бабусі, поцілувала її щиро та взяла „родинну памятку". Скромна бабуся носила ці ковтки загалом тричі: в день свого шлюбу, підчас шлюбу своєї дочки та вкінці — тому пятнадцять літ — при нагоді свого срібного весілля. Молода з усмішкою спробувала ковтки, та котрась з родини запримітила, нахилившись до бабусі:

— Нині, правду сказати, ковтки вже не дуже в моді. Бабуся напевно згодиться, щоб ти дала собі їх переробити на перстень або нашийник.

Заки бабуся вспіла що-небудь відповісти, запримітив дідусь трохи нервово:

— Хай ці ковтки остануть-ся так, як є. Вони ще знову будуть у моді...

Як гості розійшлися, а дідусь і бабуся пішли спати, спитала бабуся неспокійно свого чоловіка:

— Що з тобою, Степане? Ти якийсь такий не свій...

Дідусь дав якусь виминаючу відповідь, поклався спати та загасив світло. Та він не міг заснути. Ще найрадше плакав би зі злости, наче дитина. „Чому цей такий гарний день мусів так захмаритися? Коли це все тепер виявиться... годі подумати! Серце стискалося дідусеві. Він сів, засвітив світло та глянув на друге ліжко, в якому спокійно спала його жінка, а він сам ніяк не міг уснути. Совість гризла його... Що скаже його добра жінка, як тепер дізнається правду? Коли перед нею мусітиме зазнатися ця довго зберігана ілюзія! Та чи все це справді було лише брехнею, ілюзією?... Ні, ні — він усе любив свою жінку щиро та правдиво. Вже тоді, як зазнайомився з нею тому більше, ніж сорок літ. Одначе Матильда була багата дівчина, коли він тимчасом із своїми задовженими добрами стояв над берегом пропасти. Та Степан Батфай. що походив таксамо із знатної родини, за нїщо в світі не хотів виявити свого банкрутства. А щоби Матильдина родина думала, що він багач, постановив молодій дати якийсь надзвичайний весільний дарунок. Та що не мав грошей, а також ніхто не хотів поборгувати йому, після довгої надуми купив брилянтові ковтки, незвичайно гарні. Та брилянти були фальшиві, хоч це не так легко було пізнати...

Тепер старенький старався потішити себе так, що він за всі довгі літа подружого життя ні разу не обманув своєї жінки. Тепер знову прийшло йому на думку, що, правду сказати, він обманув її вже перед шлюбом цим фальшивим дарунком... Чи його дорогенька жінка повірить йому, що він тоді зробив це лише з великої любови та що його почування до нині не змінилися?

Вкінці сердитість дідуся звернулася до молодят. Леся та Павло цей весільний дарунок понесуть зараз завтра до золотника... й усе це скінчиться для нього страшною ганьбою!

Старенький знову засвітив світло та побачив нараз, що гладить срібне жінчине волосся. Злякався та хотів забрати руку, одначе жінка отворила очі.

— Що з тобою, Степане? — спитала вона лагідно, зажурена. Чому ти не спиш? Скажи, що з тобою? Тебе мучить якась жура?

Дідусь боровся із собою. Колиб він тепер виявив усю правду, вони зараз завтра рано могли відібрати ковтки нібито з якоїсь причини. Одначе жіноче щастя, віра й любов уже на все пропали би...

— Прости мені, дорогенька, — сказав дідусь і зітхнув тяжко — я вже давно хотів признатися тобі до цього...

— Говори спокійно, — заохочувала його жінка та щиро гладила його руку.

Чоловік примкнув очі та з трудом промовив:

— Ці брилянти... що ти їх сьогодні подарувала Лесі... фальшиві...

Наступила гнітуча мовчанка, що дідусеві здавалася безконечною. Потім по його плечах пересунулася легенько рука та почувся приємний, виразний тихий голос:

— Я це знала, догорецький... Знаю це від нашого срібного весілля. Я тоді віднесла ковтки до золотника, бо оправа була трохи розійшлася, щоби він знову направив їх. У золотника я довідалася, що брилянти були фальшиві. Я понесла їх до іншого золотника та сказала вставити правдиві брилянти.

— Знала це, а ти мені від пятнацятьох літ не натякнула це ні словечком?

— Я, щоправда, не говорила про це — сказала жінка, а в її гарних, ясних очах показалися сльози — одначе вір мені, зпочатку мене воно дуже боліло...

— А пізніше?

— Вкінці я в душі прийшла до переконання, що хоч твій весільний дарунок був фальшивий, то твоя любов і твоя вірність це були правдиві самоцвіти...

— Мій янголе! — сказав старенький зворушений.

В його очах заблестіли дві сльози, два справжні діяманти. (З мадярської мови переклав **М. М.**).

ВИЙШЛА З ДРУКУ ТЕАТРАЛЬНА КНИЖКА

НЕЧИСТА СИЛА

ЗНАМЕНИТА КОМЕДІЯ в 4-ох ДІЯХ

Написав О. В. Рутковський.

В штуці виступає 7 мужчин, 3 женщини і парубок.

Ціна за примірник 35 центів.

Замовлення разом з належитістю слати до:

"SVOBODA," 81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J. (P. O. Box 346)

ЕТІОПСЬКА ЖІНКА САМОСТІЙНА.

Традиція королеви Саби. — Жінки ткають самі одяг. — Етіопка їде на мулі. — Подорожі по Европі. — Розводи.

Самостійне становище жінки було сильно закріплене вже в давньому цісарстві Етіопії, а більшість книжок і статтей про Етіопію зачинається від королеви Саби, самостійної володарки, від якої починається етіопська династія. Королева Саба була одна з найвизначніших жінок у старовину.

Аж до часу коронування британича етіопського цісаря Менеліка II. цісаревою була його дочка Зауділу. На цісарському дворі була етикета, багаті одяги з византійськими взорами. Етіопська жінка рівноуправнена з мужчиною, носить багато по мистецьки виконаних суконь і кафтанів, а як характеристичний стрій колірову „шаму", заслону, багато тканю золотом. Червоний колір носить лише королева. Інші жінки, з вищих верств, носять зелений колір.

Є „шами" на будень і на свято, на дворські забави і т. д. Всі етіопські пані кажуть собі ткати ручно такі шами. Це простий спосіб. Беруть шишки бавовняних ростин, що ростуть на полях, вилущують бавовну, усувають з неї зернята, потім чешуть, товчуть каменем і розплескують волокна. Потім наволікають волокна та роблять із них матерію на ручному варстаті. Впродовж багатьох генерацій етіопські жінки ткали самі свої шами; не хотіли европейських виробів. Европейських тканин уживають лише до білля. Жінки випілтають тек гарні оригінальні коші, колюровані дуже помислово.

У гостиннім домі етіопської пані (амгари) подають як холодник у стеризізованих над вогнем склянках „талля" етіопське пиво, коровяче молоко та палені зернята збіжжя. Гостей, яких вирізнюють більше, приймають печеним ягнятем. Буденне життя провадять Етіопки в „тукулю", примітивно, одначе старанно плеканій хаті, в якій є небагато обстановки до сідання. Лише цісарський двір в Аділ Абабі, де є також новочасні европейські домки, має простору палату т. зв. „джібі".

Коли етіопська жінка виходить з дому, відбувається це при великих церемоніях. Насамперед післанець повідомляє про її відвідини. Потім пані виїжджає з почотом на білому мулі, якого упряж і сідло багато прикрашені взорами. Муд має часто при вуздечці срібні дзвіночки. Зсідає вона зі сідла оригінально: служниці розпростирають широку шаму перед паною, щоб заслонити її перед очима цікавих, поки не стане на землі.

Кожду страву пробують служниці, заки зість її амгара. Звичай цей остався з давніх часів, коли боялись отроєння. Підчас приняття обмінюються багатими дарунками. Кождий Европеєць, який хоче оженитися з Етіопкою, мусить зазнайомитися докладно з усіми етіопськими звичаями та обичаями, на які в Етіопії звертають дуже увагу. Та зрештою, головно в столиці, приймають помало европейські звичаї. Цісар Гайле Селясі казав виховувати свою дочку у французькій Швайцарії, а неодна амгара подорожує нині сама задля студій по европейських краях. В Европі носить европейську одежу, за винятком шами. А як вернеться до Етіопії, вбирає назад етіопський одяг. Етіопські жінки господарять самі на плянтаціях, які одідичили по чоловіках, а служба їх дуже шанує. Розводи в Етіопії трапляються дуже часто, бо приписи коонтійської церкви основуються на Старому Завіті. Розведена жінка може знову вийти замуж,

НОВИЙ НАДКОРАБЕЛЬ КЮНАРДА ГВАЙТ СТАР, „КВІН МЕРІ" прибуде до Ню Йорку 1-го червня наст. року в свій перший подорожі через Атлянтик.

Корабель задержиться в Ню Йорку пять днів на свій першій візиті, щоб описля розпочати цілорічну службу, виїжджаючи з Европи і з Америки подрожемінно кожної середи. Швидкість і правильність уможливить цьому пароплавові зробити 6 виїздів у затруднений літній порі.

Новий надкорабель лінії Кюнарда Гвайт Стар, „Квін Мері" (Королева Марія) виплине в середу, 27. травня 1936 р., з Саутгемптону в свою першу подорож через Атлянтик. Корабель, що задержиться по дорозі в Шербургу, має прибути до Ню Йорку в понеділок, 1. червня.

На свій перший візит в Ню Йорку „Квін Мері" задержиться в порті пять днів і вийде на схід у пятницю, 5 червня. Задержка буде ціл раз давшо двома днями від звичайної задержки, а це тому, щоб дати трохи більше часу на рішні діляння, получені з першою візитою, і щоби цікава публика могла оглядати цю плаваючу палату.

Після цієї першої подорожі „Квін Мері" буде вже постійно виїжджати з Ню Йорку і з Саутгемптону та Шербурґа попереминно кожної середи.

Пароплав відбуватиме свою службу рік-річно, а подорож через Атлянтик і назад буде тревати два тижні, вже із задержками в порті.

З уваги на ті швидкість і правильність у виїздах, „Квін Мері" в часі затруднених місяців червня, липня і серпня буде в можности відбути шість поспішних оборотів.

Замовлення на переїзд у часі другої і третьої подорожі вже приймаються, хоч належність за переїзд трома класами ще досі не означена. Аплікантів на першу подорож там і назад зголосилося вже більше, як треба.

Дати відпливу пароплава „Квін Мері" назначено так:

З Ню Йорку:

5 червня, 24 червня
3 липня, 29 липня
12 серпня, 26 серпня
9 вересня, 23 вересня
7 жовтня

З Европи:

27 травня, 17 червня
1 липня, 22 липня
5 серпня, 19 серпня
2 вересня, 16 вересня
30 вересня

(Огол.)

ЗАМОВЛЯЙТЕ У КНИГАРНІ „СВОБОДИ" КОРОТЕНЬКУ

ІСТОРІЮ УКРАЇНИ

для дітей у чотирох частях з дуже гарними ілюстраціями М. Фартуха.

1-ша книжечка:
КИЇВСЬКЕ КНЯЗІВСТВО ..... ц.

2-га книжечка:
ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКА ДЕРЖАВА 20

3-тя книжечка:
КОЗАЧЧИНА 20

4-та книжечка:
УКРАЇНА В НЕВОЛІ 20

З тої коротенької Історії України ваші діти пізнають бувальщину рідного краю й народу в тих славних часах, коли існувала велика Українська Держава й коли опісля опинилася в неволі.

Хто замовить усі чотири книжки разом, дістане їх за 75 ц.

"SVOBODA," 81-83 GRAND ST. (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Виступ українського танку.

Дня 25. м. м. уладжував ряд міжнародних танків свято попису танку поодиноких націй в просторій салі „Караван Театру" на 59 вул. Як у попередніх виступах, так і цим разом запрошено на виступ Клюб Українських Танцюристів, що вийшов зі школи п. В. Авраменка. Тому, що на попередніх виступах українські танцюристи здобули перше признання, заряд попросив їх перших відкрити свято.

Публика складалась переважно з учителів нижчих і вищих шкіл, як також зі знавців танку.

На сцену в першій части виступило широко звісне „радіове тріо" панів Єдиналків і панни М. Калакура, що цілий час дуже гарно пригравали до танку.

Українська група танцюристів відкрила свято попису безсмертною коломийкою в дві пари і „коломийкою вперед".

Кождий танок у першій части зокрема пояснював танцюрист Володимир Рибка.

Танки були переплітувані танками інших націй, але кожда точка українських танцюристів в прекрасних костюмах і з майстерно підготованими танками викликувала серед публики бурю оплесків, а окликам „Гурей Українієнс" не було кінця.

В другій частині заповідач Американець оголосив таки назву танку „Гонивітер" по українськи. Оплески публики супроводжали веселий танок і танцюристів.

Була досить пізна година і при виступах інших націй публика починала розходитись. Коли заповідач оголосив, що ще раз виступить група українська, то всі назад заняли місця. Цим разом вискочив „Запорозький герць" і тут наші козаки показали красу танку з Запоріжжя, як сказав заповідач. Коли при тім танку піднесено особу В. Авраменка, здавалося, що від оплесків і окликів вікна попукають.

Ось так третій раз того літа винесла наша молодь красу українського мистецтва перед очі багаточисленної американської публики, за що в перший мірі належиться признання п. В. Авраменкові, родичам і дітям, що безкорисно пропагують українське імя. Їх імена: М. Палига, М. Скородинська, О. Пасічник, Г. Боднар, Ю. Зваричук, В. Рибка, І. Свистун і відпоручник п. Авраменка, Е. М. Вовк.

М. Іванів.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

БРУКЛИН, Н. Й.

На будову Народнього Дому.

Комітет допомоги будови У. Н. Дому в селі Розношинцях, повіт Збараж, вислав через Обєднання $50 на повище згадану ціль.

Комітет взиває своїх односельчан та громадян з поблизьких сіл до несення дальшої помочи на згадану ціль.

Наше село має тільки сто господарів, але двоповерховий дім уже добігає до викінчення.

По ближчі інформації просимо писати на адресу: Дмитро Дячун, 261 So. 9 St., Brooklyn, N. Y.

За комітет:

Іван Агрес, голова;
Анна Дорик, касієрка;
Дмитро Дячун, секретар.

ВУСТЕР, МАСС.

На визвольну боротьбу.

Гром. Йосиф Зазуляк переслав через Обєднання $5 на визвольну боротьбу.

ПОЗІР! НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

СПІВАЦЬКЕ ТОВ. БАНДУРИСТ УЛАШТОВУЄ
НА СІЧОВІЙ ГАЛІ
В СУБОТУ, ДНЯ 9-ГО ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1935 Р.
в годині 7-мій ввечір

МАСКОВИЙ БАЛЬ

Три грошеві нагороди будуть роздані за найкращі костюми. — Музика добірна. — **Комітет.** 260

ПОЗІР! ВУНСАКЕТ, Р. АЙ., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ТОВАРИСТВО ЗАПОРОЗЬКА СІЧ,
відділ 206 Українського Народного Союза
влаштовує

Великий Осінній Баль

В СУБОТУ, ДНЯ 9-ГО ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1935 Р.
в FRANCO BELGE ГАЛИ, КОРНЕР ФРОНТ І БЕРНОН ВУЛИЦЬ.
Початок в годині 6-тій ввечір. — Вступ 25 центів.

Запрошуємо на цей баль гостей з Провіденс, Кромптон, Менвіл, Бостону; запрошуємо з Вунсакет тов. ім. Івана Франка, Сестр. Пр. Діви Марії, Союз Українок і Клюби Хлопців і Дівчат до спільної участи. 260

За добру забаву ручить — **Комітет.**

Музикальний.

— Що тобі найкраще подобалося на моїм концерті?

— Ця прекрасна білявка, що сиділа в синій суконці в третьому ряді...

Страх.

— Чому ви так денервуєтеся, коли чуєте трубку авта?

— Минулого тижня я відвіз мою дружину автом на село; тепер як чую трубку авта, то все здається мені, що це вона вертається.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Зор, від. 69, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 9-го листопада, в годині 7:30 вечір, в У. Н. Домі, 217-219 1ст 6-та вул. Просимо довгучих членів явитись і привезти деякі свої залеглости. — Е. Парницький, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Запорозька Січ, від. 267, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться у вівторок, 12. листопада, в годині 7-мій вечір, в гали парохіяльній, 303 Гудсон Ейв. Кождий член має бути на тих зборах, бо маємо важні справи до полагодження. Також напоминаємо довгучих членів, щоб вирівнали свої вкладки і жари цього місяця, бо в противним разі будуть суспендовані і страчать всі привілеї в Товаристві У. Н. Союзі. — Микитинський, предс.; Антоніх, секр.

ГОДСОН, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 273, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 10. листопада, в тім самім місці де звичайно, зараз по Св. Вонній. Кождий член і членишка має бути привяним на зборах. Приглядуємо кождому членови, щоб вирівнав свої вкладки і жари цього місяця, бо в противним разі будуть суспендовані і страчать всі привілеї в Товаристві У. Н. Союзі. — Микитинський, предс.; Антоніх, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Бр. Сош. св. Духа, від. 237, повідомляє своїх членів, що звичайні місячні збори відбудуться в неділю, 10-го листопада, в годині 1-ій пополудні, в У. Н. Домі. Обовязком кождого члена є бути привяним на тих зборах. Приглядуємо довгучим членам, щоб сплачували свої залеглости. Хто і чиєм має знаємого, що хотів би обезпечитися в У. Н. Союзі, хай буде ласкавий повідомити про це секретаря свого відділу. — Ілько Вовк, предс.; Григорій Завітко, кас.; Григорій Стецьв, секр.

ЛІНДЕН, Н. ДЖ. Тов. ім. Івана Франка, від. 306, подає до відома своїм членам, що звичайні збори відбудуться в суботу, 9-го, листопада, в годині 7:30 вечір, в У. Н. Домі при Роза вул. Ці збори будуть важні тому, тому приглядаємо всім членам, щоб прибули на означений час. Довгучих членів напоминаємо, щоб вирівнали свій долг. Членів, котрі були суспендовані в минулому місяці, просимо прийти і вирівнати залеглі довги та бути принятими наново. — Теодор Федунік, тов.; Стефан Окрейний, кас.; Василь Мосєора, секр.

Як це зрозуміти?

— Чи будеш мене кохати навіть і тоді, як я буду старша та поганіша?

— Старша будеш, одначе поганішою ніколи!

Добра донечка.

— Колиб хотів тебе поцілувати, зараз закличе мене.

— Та хай буде і так! Хай і мамуся скористають!

СКРЕНТОН, ПА. Відділ 280 повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. листопада, в годині 2-гій пополудні, в У. Гор. Клюбі, 414 — 7-ма вул. Просимо всіх членів, щоб прибули на ці збори, бо маємо досить справ до полагодження, які завше відкладаються з браку рішучости членів. Довгучої членишки щоб старалися вирівнати свої залеглости. — О. Заторський, предс.; С. Петрашук, кас.; Р. Рубльовський, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 182, повідомляє, що звичайні збори відбудуться в неділю, 10. листопада, в годині 2-гій пополудні, в гали парохіяльній, 45-47 Гоуп Вул., Пасейк, Н. Дж. Є товарські справи до полагодження, тому обовязком кождого члена є бути привяним на цих зборах. — І. Жолнацький, предс.; Г. Яскір, секр.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, 10. листопада, в годині 1-шій пополудні, в домі Горожани, 847 Н. Франклин вул. Просимо всіх членів прибути на час, бо маємо важні справи до порішення. — С. Гвіздь, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. У. Н. Союза, від. 269, повідомляє усіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10-го листопада, в годині 12:30 пополудні, в галі парохіяльній при Кайперт і Едвард вул. На цих зборах обовязково має бути кождий член. Приглядаємо, щоб кождий член старався, щоб його вкладки були виповнені. Хай кождий член запитає, чи він зробив протягом року для Союза? Сильна чверть приходить! Кажа наша приповідка, що ліпше пізно як ніколи. Тому не тратьте надармо, подбайте, щоб ніхто відділ не тільки мав число 292, але щоб і те саме число було в членах. Приглядаємо, що ще членам висилано тікети на баль. Тому старайтесь бути на балю. — Іван Фориць, предс.; Іван Андрусевич, кас.; Петро Кізел, секр.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. ім. Д. Вітовського, від. 375, повідомляє всіх своїх членів і членишки, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. листопада, в годині 12:30 пополудні, в домі У. А. Горожан, 847 Н. Франклин вул. Просимо всіх членів прийти на ці збори на час і виповнити свої місячні вкладки. — М. Лемпик, секр.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. Мир, від. 324, повідомляє, що збори відбудуться в суботу, 9-го листопада, в домі Укр. Громади на 23-тій і Бранн вул., в годині 7:30 вечір. Маємо такі справи, про котрі можна говорити і радити тільки на зборах. Грощі відсилаються до 25-го в місяці. Вирівнайте вкладки до кінця року. Всі приїдуть, які будуть на денім порядку, та годитти, які будуть на денім порядку, та годитися по одному новому членови, чи то зі старших, чи з молодших, а секретар вже вилапі має готові до виповнення. — Петро Дуцко, секр.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 340, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що звичайні збори відбудуться в 10-го листопада, в годині 2-гій пополудні, в „Ліберті Гали". На зборах буде справоздання з балю, котрий відбувся 2. листопада. — Л. Шкіра, предс.; Д. Фидик, кас.; Є. Леонів, секр.

ВЕСТ ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. Відділ 62 повідомляє всіх своїх членів, що звичайні місячні збори відбудуться в суботу, 9-го листопада, точно в годині 5-тій вечір, в гали на Грей Ейв. Присвячість кождого члена конечна, бо маємо важні справи до полагодження. Обовязково кождий член повинен принести щонайменше 5 центів. Просимо вирівнати вкладки за себе і за дітей. — Теодор Яців, предс.; С. Старость, кас.; М. Чарнас, секр.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. Повідомляємо членів Бр. св. Василя, від. 339, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. листопада, в годині 2-гій пополудні, під ч. 3322 Н. Лавренс вул. Пригадуємо довгучим членам, щоби вирівнали свої залеглости, бо в противним разі будуть суспендовані. Як найбільше членів, щоб вирівнали свої вкладка каси вже досить потерпіли, платячи за довгучих членів, а також на прикрі часи, та по кількох місяцях показалось, що члени цілкового байдужі на відділ і касу. Тому просимо тих членів, котрі довгують, щоб вирівнали свої рахунки, бо будемо зуміти затягнути до у. с. Суд Союзі. — І. Сорока, предс.; Ів. Жмутин, кас.; Ох. Будай, секр.

РОВЕР, Н. ДЖ. Тов. Згода, від. 294, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 9-го листопада, в годині 7-мій вечір. Просимо всіх членів прибути на означений час. Довгучих членів напоминаємо, щоб вирівнали свої залеглости і не були наражені на суспендування. Суспендовані члени можуть бути приняті наново без виробення нової аплікації, коли вирівнають свої залеглі вкладки. — Іван Король, с. Музика, Н. Гузар.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. Любов, від. 45, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 10. листопада. На зборах будуть важні справи до полагодження. Приємно всіх членів прибуте, а бодай 2 довгучих членів просимо вирівнати свої довги, тому, що з кінцем місяця замикаємо річний рахунок, і тому просимо конче вирівнати залеглости. — Василь Стриковський, предс.; Антін Гарасим, кас.; Маколя Ю. Сеник, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 360, подає до відома, що збори відбудуться 12-го листопада, в годині 7-мій вечір в гали парохіяльній. Просимо всіх членів, членишок і позамісцевих, щоб прибули на означений час, бо маємо багато справ до полагодження. Пригадуємо довгучим членам, щоб вирівнали свої залеглости, бо збільшається кінець року і треба здати звіт до у. с. Суду. Дальше пригадуємо українкам і членам, щоб до кінця року вписали нову новіціятку членів і дітей. — І. Березик, предс.; М. Куба, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє членів, що збори відбудуться дня 9-го листопада, в годині 7:30 вечір, від ч. 39 Бостон вул. Просимо прибути на збори, бо маємо важні справи до полагодження. Приємно всіх членам, що довжні, щоб вирівнати свої вкладки, бо в противним разі будуть суспендовані і страчать всі привілеї в Товаристві У. Н. Союзі. — Дмитро Марковський, предс.; Антін Шимановський, кас.; Марковський, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. Українського Народного Союза, від. 219, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 9-го листопада, в годині 7:30 вечір, в українській православній церкві ім. Св. Покрови. Кождий член повинен явитись на зборах означений час. — М. Будзинський, предс.; Ткач, кас.; А. Мудрецький, секр.

АЙРОНДЕКВАЙТ, Н. Й. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 286, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. листопада, в годині 2-гій пополудні, в Українській Гали при Мейн вул. Просимо членів і членишок явитись на означений час. — Ю. Гоголь, предс.; Н. Горіславець, кас.; І. Коритко, предс.; В. Гузар, секр.

РАДІО.

Слухайте програми Сурми що **СУБОТИ й НЕДІЛЬ,** в годині 3-тій **полудні зі стації WHOM,** 1450 Кц.

Сурма має на продаж: грамофони, джерйотори, машини до писання, кож книжки, ноти, рекорди і т.д.

В Сурмі занятий Українець, Іван Кібало (Кібала Іван) фахівець фонографів і авто-радио мотора. Філь Ольшівський.

Коли Вам потреба механіка, кличте „Драй Дак" 4-3752.

Програму провадить Михайло Зварич й Мирон Сурмач. На програмі **ремонстрації** нових рекордів і найновіші в родинні. Вдавайтеся до цієї **українського підприємства:**

SURMA BOOK & MUSIC CO., Inc.
103 Avenue A, New York City
(Між 6-тою і 7-мою вулицею)

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОТРІБНО БАРБЕРА, котрий говорить українською мовою. Стала робота, платня після умови. Голосити можна в кождий час до: **Д. ПАВЛИК,**
438 E. 5th ST., NEW YORK, N. Y.

З ПРИЧИНИ НЕДОБРОГО ЗДОРОВЛЯ

продам дуже добру, сорок акрову **ФАРМУ,** дім на 14 кімнат і інші будинки. Ціна $7,000. Положення дуже добре. Голосіться до:
PETER LEWKOW,
R. 1, Freehold, N. J.

Д-Р НЕОНІЛА ПЕЛЕХОВИЧ-ГАЙВОРОНСЬКА
(Dr. NELLIE PELECOVICH)
повідомляє інтересованих що її офіс містить тепер на
49 W. 44th ST., NEW YORK
IROQUOIS HOTEL
between Fifth and Sixth Ave.
Office telephone: VAnderbilt 3-0616
Resid phone: Boulevard 8-4061.
Урядові години: рано від 10 до 12. вечір від 2 до 3, а в неділю рано від 10 до 12.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. вечір від 2 до 3, а в неділю рано від 10 до 12.

ІТАЛІЙСЬКІ ГАРМОНІЇ ВСЯКОГО РОДА,
ручно робленої, найліпшого матеріялу, дуже фабрикат, половину ціни. Гарантую на 20 літ. Всякі інструменти. Можу замінити ваш старий інструмент на ДАРЕМНО. Пишіть по каталог.
Italian Accordion Co.
323 W. Polk St., Dept. 207.
Chicago, Ill.

ДАРОМ ВИШЛЕМО кождому **ЗРАЗОК (sample)** Карпатського Чаю з найліпшого гірського відділу, на недомагання жолудка, кишок, печінки і нирок. Пришліть свій і ваших знайомих адрес до:
UKRAINIAN BAZAAR.
170 E. 4th Street, New York, N. Y.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАЙМАЄМЬСЯ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel. Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Ludlow 4-2568.

ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ. (21)

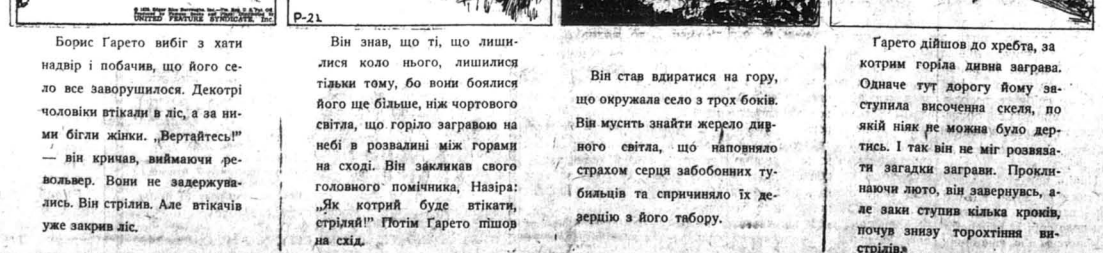

Борис Гарето вибіг з хати надвір і побачив, що його село все заворушилося. Декотрі чоловіки втікали в ліс, а за ними бігли жінки. „Вертайтесь!" — він кричав, виймаючи револьвер. Вони не задержувались. Він стрілив. Але втікачів уже закрив ліс.

Він знав, що ті, що лишилися коло нього, лишилися тільки тому, бо вони боялися його ще більше, ніж чортового світла, що горіло загравою на небі в розвалині між горами на сході. Він закликав свого головного помічника, Назіра: „Як котрий буде втікати, стріляй!" Потім Гарето пішов на схід.

Він став вдиратися на гору, що окружала село з трох боків. Він мусить знайти жерело дивного світла, що наповняло страхом серця забобонних тубильців та спричиняло їх дезерцію з його табору.

Гарето дійшов до хребта, за котрим горіла дивна заграва. Одначе тут дорогу йому заступила високенна скеля, по якій ніяк не можна було дертись. І так він не міг розвязати загадки заграви. Проклинаючи люто, він завернувсь, а-ле заки ступив кілька кроків, почув знизу торохтіння вистрілів»

CLOSELY BOUND